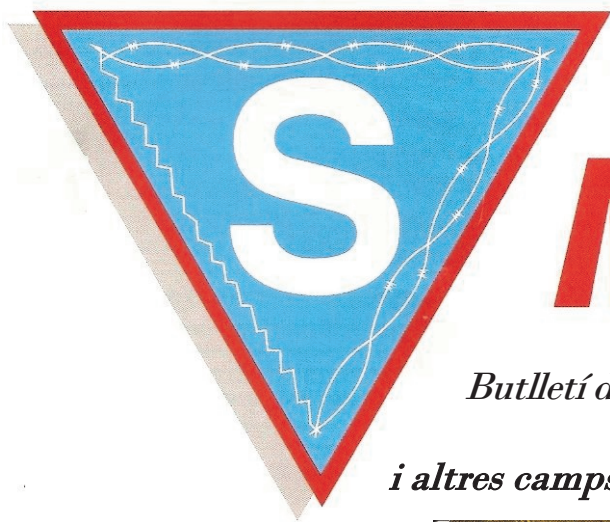

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'Amical de Mauthausen

i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya

Sumari

- 1 · Ravensbrück
· Restauració monument de Mauthausen.
- 2 · INFORMACIONS GENERALS.
· Solucions per a temps de crisi.
· Assemblea extraordinària.
- 3 · Pàgina web.
· Nota de premsa de la FIR.
· La Barranca.
- 4 · COL·LABORACIONS.
· Drets Humans.
· El record de Mauthausen.
- 5 · ACTIVITATS
· Unitat contra el feixisme i el racisme
- 6 · Fundació l'Alternativa.
· Llagostera. Homenatge deportats.
· Homenatge immolats.
· Mataró.
· Tarragona.
· Festes de la Mercè. Barcelona.
· Commemoració afusellament Lluís Companys.
- 7 · Recordem a...
· En memòria de José Egea Pujante.
- 8 · Ensenyances de l'Holocaust per a la medicina actual.
· Cap a una pedagogia de l'Holocaust.
· Los niños de Izieu (Presentació llibre).
· La deportació espanyola als camps nazis.
· Natalici.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Sils, 1 baixos – 08002 Barcelona
Tel. 93 302 75 94 - Fax 93 302 75 83
e-mail: A_MAUTHAUSEN@terra.es

REDACCIÓ: Rosa Torán
Josep San Martín

MAQUETACIÓ: Josep San Martín

Dipòsit legal: B-14.608-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant-ne la procedència.

“...es fa evident que pas-sarem aquí el Nadal. És necessari recuperar els ànims. Estarem aquí, se-gur, però celebrarem les festes amb esperança, allunyarem el desànim. És el darrer Nadal lluny dels nostres... ¡Clar que sí! Celebrarem el Nadal aquí, però a la primavera, a la primavera...”

Ravensbrück 2010

EDIT KISS: Pintura a l'oli sense títol 64 X 46 cm (Detall)

Aquestes paraules de Lise London (Lise Ricol London. *La madeja del tiempo. Memoria de la resistencia*. Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, Madrid, 1997, pàgs. 498-499) mostren esperança en la situació més extrema, però milers de dones, nens i homes no pogueren retornar a la seva llar. Per a tots ells i per als supervivents que no han defallit al llarg de la seva vida, el nostre homenatge per les seves lliçons.

RESTAURACIÓ DEL MONUMENT DE MAUTHAUSEN ALS REPUBLICANS

Per la primavera, de nou a Mauthausen per recordar i reflexionar, davant el monument i davant tots els indrets on patiren deportació els nostres conciutadans.

Per iniciativa del nostre soci i escultor resident a Alemanya Angel Ponz, fill del republicà Antonio Ponz Beatove, exterminat a Gusen, ha estat restaurat el monument als republicans, que es trobava en un estat força deplorable a causa del pas del temps. La seva generositat, junt

a l'aportació econòmica pels costos dels materials de l'Amical francesa, a través de subscripció entre els seus membres, han permès aquesta acció. A tots ells, el nostre agraïment més fraternal.

INFORMACIONS GENERALS

SOLUCIONS PER A TEMPS DE CRISI

Fa gairebé dos anys, en el butlletí nº 30, paràvem atenció en els temps difícils que s'apropaven. Tots coneixem prou bé els efectes de la crisi, de la qual les associacions no en quedem al marge. Els canvis que constateu en aquesta mateixa publicació en són una prova fefaent i s'emmarquen en les mesures que ens hem vist obligats a prendre, i la mateixa celebració de l'assemblea extraordinària, el passat dia 27 de novembre, ha estat també fruit de la nostra voluntat de donar la màxima informació a les sòcies i als socis.

Tal com coneixeu, l'Amical es nodreix de les aportacions de les quotes dels socis, dels donatius rebuts per la impartició de conferències i cessió d'exposicions, de la venda de llibres, de les subvencions de diverses institucions públiques i de convenis amb algun ajuntament. Hores d'ara, a més de la tradicional morositat d'alguns associats, és un fet la disminució dels ingressos per les activitats realitzades, per les mateixes dificultats que pateixen les entitats o centres d'ensenyament peticionaris, disminució que també s'ha notat en la venda de llibres; no obstant el més preocupant han estat els retards i els deutes d'algunes institucions sobre subvencions ja atorgades des de mesos enrere, i en alguns casos sense termini clar per cobrar-les; a més de la dràstica disminució de la quantitat per convenis. També ha estat una dificultat afegida la finalització del conveni amb la Generalitat de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra, per la tasca de la realització de la base de dades, que durant els darrers anys ens ha permès garantir una part del finançament de les despeses.

També sabeu, pels informes econòmics que rebeu anualment, que les despeses indispensables pel nostre funcionament són el manteniment del local i els sous per a les hores de les dues persones assalariades, tot i que bona part del treball de gestió es realitza de forma voluntària per les persones que composem la Junta.

Com a exemple de mesures immediates per a retallar despeses, hem reduït les hores de les dues persones assalariades, hem anul·lat una de les línies telefòniques, hem limitat la neteja del local a una periodicitat quinzenal..., a més de la reducció del nombre

Dibuix: Marta Cardona

d'exemplars del butlletí, la impressió en fotocòpies, trametent-lo només per via postal als socis i sòcies que no disposin d'email, mentre la resta el rebran en pdf, i incloent en la pàgina web les informacions que no tinguin cabuda al butlletí. Tot i això, el manteniment de l'activitat de l'associació que, sortosament, es manté ben viva, apunta a la necessitat d'augmentar els ingressos i cercar noves vies de finançament per intentar assolir una independència financera, davant una previsible disminució en les subvencions rebudes.

ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA

Les anteriors informacions, acompanyades d'un detallat informe econòmic, han estat exposades a l'assemblea. Un cop debatudes i sotmeses a votació les propostes de la Junta i les presentades pels socis i sòcies assistents, s'aprovaren les següents mesures:

Noves quotes anuals:

Soci ordinari 40€, soci protector 100€.

Si algun soci té problemes per assumir aquest increment, pot comunicar-ho i se li mantindrà la quota de 25€.

Excepcionalment, cara al 2011, en el mes de gener girarem 25€, i al mes de març la resta.

També es va aprovar:

- . Incloure al butlletí el nom de les persones, institucions u organismes que puguin esponsoritzar una part del cost de la seva edició.

- . Creació d'un grup de treball format per 6 socis per tal d'elaborar propostes de noves vies de finançament, en coordinació amb la Junta.

- . Cercar mitjans per poder retornar a les característiques anteriors del butlletí (extensió, impressió en color...)

Igual com varem manifestar a l'assemblea, no volem transmetre una perspectiva de pessimisme, sinó tan sols de preocupació, ja que d'altra manera obràrem de forma inconscient. I en conseqüència, fem una crida a tots els socis perquè col·laboreu per aconse-

guir més socis i aporteu idees que contribueixin a afrontar aquesta nova etapa en la que hem entrat. El debat fou ric i creiem que podrem afrontar amb realisme i esperit positiu el futur, amb la fita de trobar mitjans per aconseguir l'autofinançament. No dubteu que el nostre treball no defallirà, ans el contrari mal·darem per complir amb el programa que hem presen-

tat a les darreres assemblees i que ha merescut que ens atorguéssiu la vostra confiança. I no volem deixar d'agrair, de forma molt especial la positiva implicació i desig de col·laboració de tots els socis i sòcies assistents, així com la que ens han fet arribar els que no varen poder assistir.

PÀGINA WEB

<http://www.amical-mauthausen.org/>

A la pàgina web podeu llegir l'entrevista realitzada a Santiago de Compostela, el 25 de juny de 2010, per Pablo Iglesias Núñez i Ana Bonet, a Francisco Martínez López "Quico", que des de 1947 va formar part del moviment guerriller, dins l'agrupació guerrillera de Manuel Girón que va actuar entre Galícia i Lleó. I també hi trobareu l'entrevista realitzada a Tolosa, a Conchita Ramos, deportada a Ravensbrück, pels mateixos autors.

Igualment i per raons d'espai, hem inclòs l'article de Marc Comas "Els pijames catalans" i la crònica de la historiadora Margarida Colomer, sobre el viatge dels estudiants mataronins a Mauthausen, el passat mes de maig.

NOTA DE PREMSA DE LA FIR

(29 juliol 2010)

La Federació Nacional de Resistents (FIR) – Lliga Antifeixista, reacciona amb indignació i desencís a l'actitud del govern estonià que, malgrat les reiterades protestes internacionals, aprova també aquest any la trobada dels ex membres de las 20a. Divisió de les SS estoniana a Sinimäe.

Els darrers anys, la FIR i les associacions de veterans, diputats europeus, demòcrates de tots els països, han deixat ben clar de moltes maneres al govern estonià que l'autorització d'aquestes desfilades representa de fet una rehabilitació dels crims de les SS que no pot ser tolerada per la comunitat internacional de les nacions.

No gens impressionat per aquestes protestes, el

president estonià Toomas Hendrik Ilves al començament de maig d'enguany va honorar els veterans de les agrupacions de SS com a «lluitadors per la llibertat d'Estònia».

La FIR exigeix al govern estonià que reconegui els fets històrics, que les agrupacions de SS, directament o indirectament, han estat implicades en nombrosos crims contra la humanitat i que, en interès d'una imatge verídica de la història, no és acceptable qualificar-los de «lluitadors per la llibertat».

El llegat del 65è aniversari de l'alliberament, celebrat el 8 de maig de 2010, diu: «Mai més no ha d'haver-hi una Europa SS. No es pot tolerar una rehabilitació dels crims de les SS ni de les seves accions. És un deure també de les generacions actuals».

De trobades de les SS com aquesta no es poden permetre a Estònia ni a cap altre país europeu.

LA BARRANCA

La Barranca, associació que divulga els fets que van tenir lloc a La Rioja durant la Guerra civil, especialment al llarg dels mesos de juliol i desembre de 1936, quan van ser assassinades al voltant de 2.000 persones, ha editat un opuscle didàctic amb un DVD que ens ha fet arribar. Per a més informació podeu adreçar-vos a coordinadora@labarranca.org

DRETS HUMANS

L'esperança d'una lluita permanent

Joan Asturgó Ayats

Hi ha un cert consens en acceptar que la figura d'Albert Camus ha acabat establint el mirall on reflectir-se quan es vol demostrar un capteniment fonamentat en l'ètica del compromís. En aquest sentit, hi ha un petit relat de l'autor algerià que metafòricament podria descriure el que volem expressar (*Los almendros*, Alianza Editorial, Madrid, 1996). El text se situa en les tràgiques circumstàncies de la França de 1940 i discernint sobre la lluita entre el que ell anomena l'espasa i l'esperit recorda la poètica imatge dels ametllers de la seva terra natal i com florien enmig del glaçat hivern de febrer. Així es com l'autor apel·la a l'esperança que no hem de perdre mai i a la justícia i la felicitats que sempre haurem de cercar encara que sigui una tasca sobrehumana, considerant que sobrehumà només és allò que es tarda molt temps a construir, res més.

L'Amical de Mauthausen i altres camps fa seves les paraules del premi Nobel amb la intenció de possibilitar la continuïtat de l'actualització del seu discurs i de les seves accions públiques. Tots sabem que vivim temps difícils, però no ho són més que els de l'Europa de la primera meitat del segle passat. Els conflictes continuen, formen part de la nostra condició. Però precisament per les dificultats que ens toca viure és impossible la indiferència i el silenci, i encara menys per aquells que representen l'esperit –seguint la terminologia de Camus– de la deportació republicana. Tota opinió, tota acció

implica un risc que hem d'assumir com a superació d'un perill molt més immoral: el de l'omissió davant d'aquest món conflictiu i injust. No sempre encertarem, no sempre trobarem les paraules adequades i haurem d'admetre les conseqüències d'aquests errors. El triomf de l'esperit sobre l'espasa o la recerca d'una forma de civilització que faci del respecte als acords adoptats i el menyspreu de la violència són la nostra raó de ser. Per això des de fa uns mesos hem iniciat la divulgació de textos i comunicats on manifestem la nostra posició davant conflictes tan punyents com els de Palestina i Israel, la situació del Sàhara, les deportacions de gitanos a França o la creixent onada del discurs feixista i racista en l'actual campanya electoral a Catalunya.

Les ideologies han canviat, però caldrà mantenir els valors. Hi ha una remor de fons, un cabal intern de la història que ens permet defensar posicions èticament paral·leles en temps històrics diferents. És aquest pòsit, aquesta corrent d'aigua soterrada en el temps immòbil la que ens ha d'empènyer a l'acció i a la paraula. És aquest substrat el que cal conrear ara –també i fonamentalment en les generacions joves– perquè no es mori l'esperit de la lluita d'uns valors permanents. Sempre caldrà més compromís per la justícia social, per la participació democràtica, per la defensa de les minories i el reconeixement de les víctimes aquí i arreu. Els ametllers seguiran florint en febrers glaçats a Algèria i qualsevol indret on una veu s'enfronti a les maleïdes espases de la nostres conflictives històries i es faci de nou ressò de l'esperit d'aquell deportat republicà que mentre sobrevivia un dia més sabia que la tasca és sobrehumana però que no hi ha cap raó per deixar-ho d'intentar. Aquest era el seu compromís i avui és el nostre.

EL RECORD DE MAUTHAUSEN

Jesús de Cos Borbolla

El dia 30 d'agost de 2010 vam realitzar un viatge al camp d'extermini de Mauthausen-Gusen un grup de descendents (fills i nets) de Donato de Cos Gutiérrez y Jerónimo José Cicero que van ser salvatgement torturats i incinerats als forns crematoris del comando de Gusen. Vam recórrer tot aquell espai inclosa la pedrera, acompanyats per un guia italià que ens va explicar amb tots els detalls i xifres els crims monstruosos que s'hi van cometre.

Tot i que nosaltres ja teníem informació d'aquests fets, allò que ens va impactar més van ser les nombroses esteles i recordatoris tant d'organitzacions com de particulars que hi havia, especialment a Gusen. Ens van impactar especialment, els monuments erigits per les diferents nacionalitats a Mauthausen i la Sala de Banderes, on es troba la bandera republicana que allí ens representa en record dels nostres i

en el seu honor, ja que foren assassinats per la seva condició de defensors de la República i la Llibertat.

Demaneu a tots/es, que mantinguem present el record i la memòria per a què **mai més** es torni a repetir una atrocitat com aquesta.

UNITAT CONTRA EL FEIXISME I EL RACISME

En coherència amb la nostra defensa dels Drets Humans i en el marc de denúncia contra la candidatura de Plataforma per Catalunya a les eleccions autonòmiques, hem participat en la *Plataforma Unitat contra el feixisme i el racisme* i en algunes de les activitats públiques, com la manifestació del 20 de novembre a Barcelona i la concentració a la Plaça d'Espanya del dia següent, en la qual Rosa Toran va llegir les següents paraules:

"La presència aquí de tots nosaltres, agrupats entorn el lema ni feixisme ni racisme, té una significació ben especial. Perquè creiem en les lliçons del passat per a l'avui no podem deixar d'actualitzar el missatge que fa 65 anys ens llegaren els supervivents dels camps nazis: Mai Més! Massa proves tenim que aquelles esperances en un món millor, lliure i just, on tots els homes i les dones fossin tractats com a iguals no es van complir.

Avui, arreu del món i a casa nostra, els drets humans són terriblement vulnerats: exilis, persecucions polítiques, assassinats..., però també marginacions, assetjaments i agressions contra persones i pobles amb l'objectiu de malmetre la convivència i el respecte entre tots els individus de l'espècie humana.

Els esdeveniments de la Història mai es repeteixen de la mateixa manera, no obstant sí que hi ha signes, símptomes que anuncien el mal i que s'han anat repetint al llarg de molts segles. Quan les proclames i la propaganda malintencionada, s'adrecen a estigmatitzar, a difondre estereotips o a cercar culpables entre els més febles, es dona el primer pas que porta a la separació, a la persecució i a les expulsions dels grups diferents, de les minories, privant-los dels seus drets civils i abocant-los a esdevenir el centre del mal que ells no han causat. Avui s'abat un greu perill sobre la nostra societat, el perill de creure que la solució per a la crisi i el benestar del nostre petit món passa per cercar bocs expiatoris justament entre les persones amb menys poder de decisió política i amb menys capacitat econòmica.

L'engany i la manipulació poden produir els seus efectes en determinats sectors socials, però cal una denúncia rotunda contra aquells que justament s'aprofiten dels mecanismes de la democràcia per denigrar-

la, amb idees i polítiques antidemocràtiques. La recerca d'uns quants vots a costa de mentides o veritats a mitges és un procediment indigne i immoral i una ofensa contra tants homes i dones que al nostre país van lluitar durant dècades per acabar amb la dictadura franquista i per assolir les llibertats i la justícia social.

Vulneraríem el nostre compromís si no denunciéssim tots els intents de trencar la convivència i de negar a homes i dones que viuen i treballen amb nosaltres els seus drets.

En els infames temps del nazisme foren perseguits, deportats, esclavitzats i assassinats Testimonis de Jehovà, maçons, homosexuals, els considerats asocials, jueus, gitanos i també homes i dones del nostre país, els republicans, que per haver combatut a Franco eren també enemics del nacionalsocialisme. I aquesta criminalitat extrema fou possible perquè es negà de forma radical la igualtat dels éssers humans i es concebé un món en què uns estaven destinats a dominar i els altres destinats a desaparèixer o a ser

esclavitzats.

Avui, quan el racisme ha començat a impregnar algunes campanyes polítiques, ens pertoca donar tots els senyals d'alerta, perquè no ens haguem de lamentar demà de la nostra indiferència, d'haver tancat els ulls i d'haver-nos tapat les orelles davant la difusió de l'odi irracional i les propostes d'exclusió. No podem tolerar que se segueixi incubant *L'ou de la serp*, tal com ens va alertar Bertold Brecht, que s'inoculi a la societat el rebuig de l'altre, per diferent, inferior o perillós i que extrapolem en els altres els problemes que ens pertoqueuen a tots".

FUNDACIÓ L'ALTERNATIVA

El 2 d'octubre vàrem participar activament en les diverses activitats de la Fundació l'Alternativa i EUiA en la seva desena festa anual: Llibert Villar donà el tret de sortida i lliurà els premis a la categoria femenina de la Cursa Lluís Companys, i una delegació presentarem el documental de Rosa Brines "Mauthausen. La memòria", dins els passis Glops d'experiència.

LLAGOSTERA:

Homenatge als represaliats pel franquisme

Antoni Mascort Vert

El 8 de maig a les 12 del migdia al cementiri de Girona va tenir lloc un acte organitzat per l'entitat de Llagostera *Associació per la recuperació de la memòria històrica*. L'acte en memòria dels represaliats pel franquisme de Llagostera -a més del que es va fer al poble el mes passat- se celebra cada any en aquest lloc, ja que molts dels llagosterencs van ser immolats a Girona i enterrats en aquest cementiri.

Després d'unes paraules de la presidenta de l'associació Eugènia Riera Gurnés, néta d'un dels immolats, dintre de l'acte destacarien una cerimònia molt emotiva dirigida per Montserrat Castellana, sòcia i psicòloga.

L'alcalde de Llagostera va tancar l'homenatge i record als represaliats llagosterencs amb unes sentides paraules de recolzament a l'entitat, pel que representa.

Tot seguit, Rosa Ponce i Pilar Solà, filla i neboda respectivament de víctimes del franquisme van ser les portadores del panell de flors al peu del monument erigit a totes les víctimes de la repressió franquista.

I, en representació de l'Amical, Pepita Vidal i Antoni Mascort, socis d'ambdues entitats, van ser els encarregats de fer l'ofrena floral al monument Amical de Mauthausen, inaugurat l'any 1986, situat davant de l'anterior.

Cal destacar la presència, entre altres polítics llagosterencs, a més de l'alcalde Fermí Santamaria, del regidor de Cultura Josep Aliu.

HOMENATGE ALS IMMOLATS Complint amb el nostre deure, l'Amical ha estat present a l'acte del 10 octubre al Fossar de la Pedrera de Montjuïc.

MATARÓ

El viatge dels estudiants mataronins a Mauthausen ha generat un seguit d'activitats de difusió, en les quals han participat la historiadora Margarida Colomer, Rosa Rovira, filla del deportat Esteve Rovira, la família del també deportat Francesc Verdalet, i els estudiants i professors vinculats al projecte. A més de la presentació de diversos treballs audiovisuals, fotogràfics i de recull testimonial davant centres educatius, el Saló de Sessions de l'Ajuntament ha estat el marc d'un acte institucional obert a la ciutadania.

TARRAGONA

L'activitat dels nostres socis de les comarques tarragonines Josep Mª Barberà, Conrad Busquets i Adelina Figueras està quallant en un ric itinerari de l'exposició *Mauthausen, l'univers de l'horror*, acompanyat de conferències i amb la presència d'autoritats i de fills i familiars de deportats, i també de l'antiga deportada Neus Català, a Flix. Fins a final

d'any i des del darrer butlletí, l'exposició ha visitat les localitats de Cambrils, Falset, Roda de Barà, Tarragona, Flix, Valls, Reus i Marçà.

FESTES DE LA MERCÈ. BARCELONA

El 24 de setembre, els estudiants de l'Institut Puig i Cadafalch de Matarró han presentat la seva experiència del viatge a Mauthausen a la carpa d'activitats.

COMMEMORACIÓ AFUSSELLAMENT LLUÍS COMPANYS

Hem assistit als diversos actes en memòria i homenatge al president Companys, afusellat ara fa 70 anys:

14 octubre. Fossar de la Pedrera; inauguració de la nova senyalització.

15 octubre. Funeral laic a l'església de Sant Agustí vell.

17 octubre. Fossar de Santa Eulàlia; actuació de diverses corals.

RECORDEM A...

Miroslav Maruska, deportat a Gusen i president de l'Amical txeca des del 2001, va morir als 87 anys.

Italo Tibaldi, antic deportat a Mauthausen i Ebensee, representant d'Itàlia al CIM, va morir el passat mes d'octubre.

Michel Vanderborght, president de la FIR des de l'any 2004, va morir el 12 de setembre, als 85 anys. Membre juvenil de la Resistència a Lovaina, va contribuir a l'alliberament de Bèlgica de l'ocupació nazi, i després fou molt actiu des dels rengles del Partit Comunista en els moviments anticolonialistes del Congo, així com en les campanyes per al desarmament nuclear. Fou un dels impulsors de l'encontre de joves europeus a Buchenwald, en el qual va participar l'Amical.

Paquita Casbas Galicia, vídua del deportat Enric Curià Gatus, mort a Gusen el 28-2-1942, i mare de la nostra sòcia Mª Teresa Curià Casbas, va morir a Lleida el 29 de maig d'enguany.

Ramon Farran Ribé, soci núm. 1260 i cunyat de Llibert Villar, va morir el 9-10-2010, a Castelldans.

Glòria Gimeno Font, sòcia 1319, germana de l'antic deportat a Buchenwald, Edmón Gimeno, va morir el 22 d'octubre d'enguany.

Pere Pinyol Guinovart, de Constantí i soci núm. 499, ens ha deixat als 85 anys, el 27 d'agost.

Mª Victòria Roldán Figueroa, filla del soci Fèlix Roldán Ruiz i neta de deportat, va morir als 52 anys, el 7 de febrer.

EN MEMÒRIA DE JOSÉ EGEA PUJANTE

Juan M. Calvo Gascón

El passat 18 d'octubre va morir a Saragossa José Egea Pujante, un republicà que va ingressar al camp nazi de Mauthausen el mateix dia que complia els 20 anys. Aquell nevat i fred 27 de gener de 1941 va començar per a ell i per als 1.500 republicans, entre els que també hi havia el seu pare, l'experiència que el marcava per a la resta de la seva vida. Havien sortit d'un camp de presoners de guerra situat entre Hamburg i Hannover i durant els quatre anys següents José va patir i va resistir la ignomínia, la barbàrie, la por, la deshumanització i la mort omnipresent que els amenaçava i rodejava en un absurd cruel i inexplicable. Va conèixer el desconcert de la desaparició del seu pare José Egea García (assassinat el 27 de setembre, vuit mesos després de la seva arribada al camp, a la cambra de gas del castell de Hartheim) i va veure impotent la mort de molts companys i amics. Amb temor, esforç, dolor i sort José Egea arribà a sobreviure i va poder celebrar amb alegria l'alliberament del camp el 5 de maig de 1945.

Va tornar a Espanya, en plena Dictadura, per retrobar-se amb la seva mare, una dona de profundes conviccions, que havia sofert i plorat l'absència del seu marit i del seu fill durant tants anys en què no en va poder saber res. S'instal·là a Sitges (Barcelona), allí on s'havia traslladat la família des d'Aljucer (Murcia) i on havien viscut l'esperança de la Segona República i el neguit de la derrota.

Al 1962 va ser un dels fundadors de l'Amical de Mauthausen. La convicció d'aquells homes i dones va superar la clandestinitat a la qual els va sotmetre el règim franquista. La seva dedicació, reivindicant la memòria dels republicans deportats, fou constant durant tots aquests llargs anys; va formar part de la Junta de la Amical, i va ser delegat a l'Aragó des de la seva residència a la població de Villamayor (Zaragoza). Sempre disposat a

José Egea Pujante a les Corts d'Aragó el 27 de gener passat.

testimoniar, aconsellant i treballant per a mantenir la memòria i la dignitat d'aquells republicans exiliats de la Guerra d'Espanya que després foren deportats als camps nazis.

Durant els últims anys, la precària salut no li va impedir d'assistir com a representant de la deportació republicana en diversos actes de reconeixement, com ho va fer el passat 27 de gener –dia del seu 89 aniversari i en el qual recordava també la seva entrada al camp feia 69 anys– a l'acte celebrat al palau de l'Aljaferia amb motiu de la celebració del Dia Internacional de Commemoració en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust.

Judit, la seva néta, ha comprés be el missatge –com ho demostrà durant la seva intervenció davant el monument que recorda als deportats a Saragossa, durant l'homenatge que organitzà el govern de l'Aragó el passat 27 de maig– recollint el testimoni del seu avi, un home senzill, fort, honrat i valent que va saber lluitar per la vida fins a l'últim moment. Als que hem tingut l'honor de conèixer a José Egea Pujante, ens dol la seva pèrdua, però el seu exemple, els seus consells i el seu compromís ens donen forces als qui intentem mantenir la seva memòria i la de tots els qui, com ell, van ser víctimes innocents de la barbàrie.

ENSENYANCES DE L'HOLOCAUST PER A LA MEDICINA ACTUAL

Amb aquesta temàtica s'ha desenvolupat un curs durant els dies 1 al 3 de setembre, organitzat per la Universitat Autònoma de Madrid i la Casa Sefarad Israel, a la seva seu de Miraflores de la Sierra. Impartit per experts en el camp de la Medicina, Bioètica, Psicologia i Farmacologia, i amb la participació d'historiadors, tant nacionals com internacionals. Els objectius del curs eren la reflexió sobre els límits de la investigació i els aspectes bioètics de la mateixa, la utilització dels coneixements científics en benefici d'una ideologia, la relació del metge amb el malalt i la forma amb la qual una societat actua amb les persones discapacitades. I en aquest sentit, el coneixement de les pràctiques que van dur a terme els metges durant el nazisme pot ajudar a afrontar un futur on els drets humans siguin respectats en les pràctiques mèdiques. Rosa Toran, com a historiadora, va impartir una lliçó sobre les infermeries als camps nazis.

HOMENATGE AL COL·LEGI DE METGES DE MADRID.

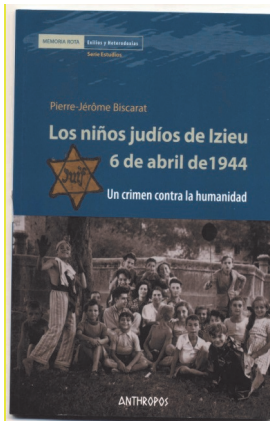
En el marc del curs, va tenir lloc un homenatge a les víctimes del nazisme, en el qual, a més de les diverses intervencions institucionals, hi va haver els testimonis del metge Henri Bolart, supervivent dels camps d'Auschwitz, Sachsenhausen i Buchenwald; de Jaime Vidor i de Mazel Thov Behar, víctima d'experiments mèdics a Auschwitz. Van llegir texts d'homenatge representants dels col·lectius que van patir persecució i extermini: gitanos, discapacitats i deportats republicans espanyols, al quals va recordar Rosa Toran durant la seva intervenció.

CAP A UNA PEDAGOGIA DE L'HOLOCAUST I LA INTERCULTURALITAT

Amb la finalitat de promoure l'adquisició d'eines per abordar aquest tema a les aules, es celebrà un seminari a Donostia durant els dies 8 i 9 de novembre, amb les intervencions de Nora Gaon, directora de l'àrea hispana del Museu de la Resistència jueva d'Israel, de Juan Ninieza, del grup Eleuterio Quintanilla d'Astúries, de David Martín i Rafael Jiménez, de Iniciativa Gitana, i de Rosa Toran.

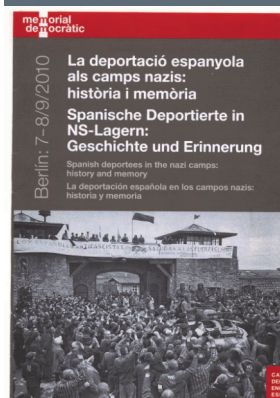
PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LOS NIÑOS JUDÍOS DE IZIEU

El 10 de novembre, a la seu del Memorial Democràtic va tenir lloc l'acte de presentació de l'obra de Pierre-Jérôme Biscarat, *Los niños judíos de Izieu. 6 de abril de 1944. Un crimen contra la humanidad* (Anthropos Editorial, Rubí 2010), amb la presència de l'autor i la participació de Miquel Caminal, Henar Corvi, Esteban Mate i Rosa Toran. El llibre explica la tragèdia dels nens que, després de diverses trajectòries en amagatalls o bé als camps del sud de França, acabaren refugiats prop de Lió, a una casa en règim de col·lònia escolar fins que, per ordre de Klaus Barbie, foren

detinguts per la Gestapo i deportats, junt amb els seus educadors, a Auschwitz, on gairebé tots foren assassinats. L'obra té l'interès afegit de la seva concepció didàctica, amb profusió d'il·lustracions, annexos explicatius, la relació de les víctimes i una cronologia; a més d'indagar en les responsabilitats franceses en el genocidi i d'oferir un àmplia visió del judici de Barbie, l'any 1987.

LA DEPORTACIÓ ESPANYOLA ALS CAMPS NAZIS: HISTÒRIA I MEMÒRIA

Amb aquesta temàtica s'han dut a terme a Berlín, el 7 i 8 de setembre, unes jornades organitzades pel Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra, l'Amical de Mauthausen, la Topografia del Terror i la Fundació Amadeo Antonio, amb la col·laboració de la Unió Europea, el Memorial de Sachsenhausen, l'Institut Cervantes de Berlín, l'ambaixada espanyola a

Alemanya i la Delegació del Govern de Catalunya a Berlín. Les jornades començaren amb la projecció del documental "El comboi dels 927" al cine Babylon, i diverses conferències d'especialistes, com el Dr. Walter L. Bernecker, Frauke Büttner i el Dr. Bernd Faulenbach que aportaren eixos de debat sobre Espanya i el nacionalsocialisme, el neofeixisme actual a Espanya i les cultures de la memòria. Una part important fou dedicada a la situació dels deportats espanyols als camps nazis, amb la presentació de la base de dades en procés d'elaboració i fruit del conveni entre la nostra associació, el Memorial i la UPF, a partir de les intervencions d'Alfons Aragoneses, Rosa Toran, Stephan Matyus, Astrid Ley i Elena Robriguez Codd.

Valorem positivament aquesta experiència pel fet que integra la nostra Amical dins el panorama de recerca internacional i els memorials dels camps i contribueix a fer conèixer la singularitat de la deportació republicana dins l'univers concentracionari nacionalsocialista.

NATALICI

L'estimat company Llibert Villar ha tingut el goig de veure néixer la seva neta Lidia Relano Villar, el dia 3 d'agost d'enguany, i ens complaem en informar que serà la sòcia més jove de l'Amical. Amb aquest gest, en Llibert contribueix a garantir la nostra continuïtat.